

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “มาตรการส่งเสริมและกำกับดูแลให้มีอาคารสูงตามแนวทางของ green building เพื่อประหยัดพลังงานไฟฟ้า” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า ควรใช้มาตรการใดมาส่งเสริมและกำกับดูแลให้มีการก่อสร้างอาคารสูงตามแนวทางของ green building เพื่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากอาคารหนึ่ง ๆ มีอายุการใช้งานหลายสิบปี และพลังงานไฟฟ้าถูกใช้ไปกับอาคารค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในอาคารสูง จนทำให้การใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคารกลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาวิกฤตพลังงานอย่างในปัจจุบัน หากมีการแก้ไขปัญหาลงทุนโดยการก่อสร้างอาคารตามแนวทางของ green building แล้ว ก็จะสามารถลดการใช้พลังงานลงได้มากกว่าการใช้งานตามปกติ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เพราะแนวทางของ green building เป็นการก่อสร้างที่คำนึงถึงพลังงานและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในขั้นตอนก่อนการก่อสร้าง ระหว่างการก่อสร้าง ระหว่างการใช้อาคาร ไปจนถึงขั้นตอนการทำลาย หรือปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอาคาร

เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคารสูง 2 ฉบับคือ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ว่ามีบทบัญญัติที่สนับสนุนให้มีการก่อสร้างอาคารตามแนวทางของ green building แล้วหรือไม่ปรากฏว่า กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานมุ่งส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พลังงานเท่านั้น มิได้มีสภาพบังคับอย่างจริงจังในกฎหมาย และในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารก็ไม่ได้กำหนดให้นำมาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานมาใช้บังคับกับอาคารด้วย ทำให้มาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานที่กำหนดอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานขาดสภาพใช้บังคับได้จริง นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอาคารว่าเป็นไปตามแนวทางของ green building หรือไม่ด้วย

จากการศึกษา ผู้เขียนได้เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย กับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน ประสานความร่วมมือกันเพื่อพิจารณาออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้สามารถนำมาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานไปใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป เพราะตราบใดที่ยังไม่มีมาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคารออกมาเป็นกฎหมายใช้บังคับ การก่อสร้างอาคารก็ยังไม่มีการคำนึงถึงการประหยัดพลังงาน เพราะการก่อสร้างอาคารในปัจจุบันยึดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเป็นหลัก และหากในอนาคตเจ้าของอาคารต้องการแก้ไขอาคารให้สอดคล้องกับ green building ก็จะทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายภาครัฐก็ควรประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้ความรู้ถึงมาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคารในวงกว้างมากกว่าที่จะรับรู้กันเฉพาะแต่ในวงก่อสร้างอย่างในปัจจุบัน รวมถึงการหา

มาตรการจูงใจต่างๆ มาใช้ด้วย โดยมาตรการที่น่าจะก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อเจ้าของอาคารมากที่สุดคือ มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ ทั้งในรูปแบบของการเพิ่มแรงจูงใจทางภาษี (การลดหย่อนภาษีและการยกเว้นภาษี) และการลดแรงจูงใจทางภาษี (การเก็บภาษี) เป็นต้น

นอกจากการกำหนดกฎหมายให้มีสภาพบังคับแล้ว เนื่องจากการใช้พลังงานในอาคารเป็นกฎหมายที่มีความคาบเกี่ยวกันระหว่างกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในบางกรณี จึงทำให้ยากต่อการนำไปบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ และก่อให้เกิดความสับสนของผู้ถูกบังคับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่มีความล้าหลังกันให้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

อีกทั้ง ในบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานในอาคารมีเนื้อหาเชิงเทคนิคการออกแบบ การคำนวณทางวิศวกรรม ในขณะที่วิทยาการด้านนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในกฎหมายจึงทำให้ยากแก่การแก้ไขให้ทันวิทยาการที่ก้าวหน้าได้ ทำให้กฎหมายล้าหลังและไม่สามารถปรับใช้กับสถานะที่เป็นจริง จึงควรแยกรายละเอียดประเภทนี้ออกจากเนื้อหาหลักของกฎหมาย โดยให้กฎหมายระบุแนวทางการปฏิบัติหรือการออกแบบตามข้อกำหนดขั้นต่ำทั่วไปเท่านั้น และควรกำหนดให้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีอำนาจในการตรวจสอบอาคารว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายกำหนดหรือไม่ด้วย และในส่วนขององค์กรที่รับผิดชอบกำหนดหลักเกณฑ์และตรวจสอบเพื่อพิจารณาตามมาตรฐานของ green building ก็ควรกำหนดให้เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐ มีชองครของรัฐ โดยให้ภาครัฐมีอำนาจกำกับดูแล เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานให้ทันวิทยาการ ไม่ติดขัดอยู่กับระบบราชการ และเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้ามาทำงาน เพราะได้รับค่าตอบแทนที่คุ้มค่า ซึ่งย่อมส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของงานในการกำหนดมาตรฐานของ green building ต่อไป

ดังนั้น จากการศึกษาแล้วพบว่า กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการก่อสร้างอาคารตามแนวทางของ green building แล้ว หากได้มีการกำหนดให้มีสภาพการบังคับใช้อย่างจริงจัง ซึ่งย่อมจะส่งผลให้เกิดการใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคารอย่างรู้คุณค่าและมีประสิทธิภาพ